

LITERARY ACTIVITY OF MUSTAFA ISMAIL

VEPRIMTARIA LETRARE E MUSTAFË ISMAILIT

Shefat ADEMI¹^{1*} Primary School „Zenel Hajdini”- Rance, Preshevo

*Corresponding author e-mail: shefatademi1@gmail.com

Abstract

The literature crafted by writers who live and continue to thrive in exile stands before their nation's readers as a timeless beacon of enlightenment, illuminating every era and every step of life's journey. To live with writers is to dwell in the eternal. It is a realm sought by those who leave their historical mark with the singular purpose of mastering the magical art that only literature can bestow. Such a writer is Mustafa Ismaili. Through his literary endeavors, he has channeled his reality, living in harmony with time, which has proven to be his everlasting teacher. He emerged during a period when Albanians were striving to live freely in the lands they had inherited through generations. Like a phoenix, he rose in Albanian literature, gifting readers with his finest works, each deeply rooted in the motifs of his homeland. His destiny unfolded in parallel with the times.

Fueled by a longing and love for his country, his desire to write novels was a spiritual calling. He meticulously carved his stories with soulful precision, ensuring they would one day stand as crowns of eternity. Literature born in exile reflects a fundamental truth: the author lives a tangible reality while simultaneously portraying their homeland as a sacred entity, one they are compelled to protect with their entire being. He remains the writer who has championed and continues to bring the Presevo Valley to the international stage through his literature. As a son of this soil, it is a land that breathes life into the very core of his heart and soul.

Keywords: literature, homeland, passion, sacrifice, patriotism, exile.

Përmbledhje

Letërsia e krijuar nga shkrimtarët, që jetojnë e vazhdojnë të jetojnë në mërgim, para lexuesit e kombit të vet janë mendimtarë që sjellin iluminizëm në çdo kohë e në çdo hap të jetës. Të jetosh me shkrimtarë, domethënë të jetosh me të përjetshmen. Aty shkojnë, ata që lënë gjurmë historike me të vetmin qëllim, që ta fitojnë artin magjik që mund ta sjell vetëm letërsia. I tillë është edhe shkrimtari Mustafë Ismaili, i cili në veprimtarinë e tij letrare, solli realitetin e tij, duke jetuar me kohën e cila rezultoi të jetë mësuësja e tij e përjetshme. Në një kohë, kur shqiptarët po punonin që të jetonin të lirë në trojet e tyre, që e kishin trashëguar brez pas brezi. Ai erdhi në letërsinë shqipe si feniks, që para lexuesve solli veprat letrare më të mira, kryekëput me motive nga vendlindja e tij.

Fati i tij, eci paralel me kohën, sepse dëshira për të shkruar romane që kryesisht buronin nga malli dhe dashuria për atdheun e tij, ai arriti që ato t'i gdhend me doza shpirtërore, që nesër të mbesin kurora përjetësie. Letërsia e krijuar në mërgatë, pasqyron një element faktik, ku ai jeton jetën e realtë duke pasqyruar atdheun e tij, si të shenjtë që nuk mëton ta mbroj me gjithë qenien e tij. Ai mbetet shkrimtari i cili e afirmoi dhe e vazhdon ta ndërkombëtarizojë Luginën e Preshevës nëpërmjet letërsisë si bir i këtij trualli, që frymon jetë në zemrën dhe shpirtin e tij.

Fjalë kyçe: letërsi, vendlindje, pasion, sakrificë, atdhedashuri, mërgim.

Hyrje

Letërsia në Luginë të Preshevës, prej viteve të 80-ta, e deri më sot, në skenën e saj letrare solli shumë avantazhe e por edhe befasisa, si rezultat e pritshmërive për të sjellë krenari e dëshirë që brezi i ri të merren me letërsi. U desht një kohë bukur e gjatë që, rruga e letërsisë e nisur në kapërcyell të këtyre viteve, të shkoj nëpër etapa të ndryshme, me dëshirën e vetme që trungun e Luginës së Preshevës, ta rendisë në mesin e shumë qyteteve ku jetonin e flitej gjuha shqipe. Elita e shkrimtarëve, që kishin hyrë në panteonin e madh të letërsisë shqipe ishte e një përmase të jashtzakonshme, sepse po hapej një rrugë me një kalvar të gjatë, që do të shkruhej me germa të arta.

Nuk ishte e vështirë, që letërsia të tjetërsohej, sepse ajo tashmë Luginën e Preshevës po e shndërronte në një kullë, ku çdoherë do ta kishte fjalën kryesore. Malli për ta parë vendlindjen të lulëzuar asnjëherë, nuk i mposhti dëshirat e shumë shkrimtarëve që kishin hyrë në rrugën e letërsisë, që një ditë veprat e tyre të flasin me gjuhën e zjarrtë, dhe të përcillen nga gjeneratë pas gjeneratë. Shkrimtarët e poetët preshevarë, nga malli e dëshira për vendin e tyre nxorën vepra dhe fjalë, që burojnë nga shpirti i tyre, duke na treguar se nëpërmjet fjalës së shkruar, ky popull jeton e do të jeton, sa të ketë jetë letërsia e romanet e tyre në fjalë.

Motivet që ata nxorën, ishin nga më të ndryshmet si mërgimi, malli për tokën autoktone që e kishin trashëguar nga të parët e tyre, vendi ku ata kishin kaluar fëmijërinë pa mos harruar edhe gjakun e fisin, që e kishin lënë me mall e dëshirë, për të bërë një jetë më të mirë. Buka e kurbetit, asnjëherë nuk ishte zgjedhje e këtyre njerëzve, por imponimi nga rrethanat e kohës, që nga atje të shkruanin veprat më të mira, me motive nga vendlindja. Rasti më eklatant, është kur ne i rikthehemi gjithmonë Rilindjes Kombëtare Shqiptare, ku buron atdhetaria, guximi e dëshira për ta parë atdheun e qytetëruar nga burrat më eminent që kishin punuar e vepruar jashtë truallit shqiptar, kur sundimi shekullor osman kishte kaluar caqet e durimit, ishte bërë zanat i dorës së parë për të shkruar e punuar për të mirën e vendlindjes si rasti i De Radës nga Kalabria e Sicilia, Pashko Vasa nga Kajro e Egjiptit, Asdreni nga Bukureshti e deri te Noli e Konica nga SHBA-ja e largët.

Kështu në të njejtën rrugë, eci edhe shkrimtari e poeti nga Lugina e Preshevës njeriu i cili shkroi dhe vazhdon të shkruaj një mori romanesh e vëllime poetike, padyshim është Mustafë Ismaili, për të cilin ku punim i kushtohet atij. Mustafa karrierën letrare, do ta filloj qysh herët, kur në shpirtin e tij, albanologjia do të zë vend të veçantë në personalitetin e tij. Leximi i autorëve shqiptarë, që në bankat e shkollore, atë do ta shtyej drejt një ëndrrë që pas një pune kolosale dhe të pandërprerë, ai do ta fitoj epitetin shkrimtar i përmasave të jashtzakonshme. Qysh i ri në vendlindjen e tij, në fshatin Samolicë u ngjiz një vllug i madh dashurie, për të ecur përpara drejt një shkollimi, që nesër do ta ngrejë në rangun e intelektualit luginas, ku do ta përfaqësoj letërsinë në vendet kudo ku flitet shqip.

Samolicën, vendlindjen e tij, ai e pa përherë si një dashuri që asnjëherë nuk arrinë të shkoqitet nga trupi e shpirti i tij. Ai ia kushtoi tërë jetën asaj, sepse kështu ua kish lënë babai e gjyshi, se sikur që tha edhe Mitrush Kuteli se: “atdheu mbetet atdhe, bile edhe kur të vret” por në shpirtin dhe memorien e tij, vendlindja e të parëve të tij, mbeti dhe vazhdon akoma të mbesë një dashuri e zjarrtë që s’përfundon kurrë. Para lexuesit, ai doli me një konglomeratë veprash që sot janë thesare të letërsisë bashkëkohore shqiptare, të cilat përfaqësojnë Luginën e Preshevës edhe përtej kufijve anëmbanë trungut shqiptar.

Ai letërsisë shqipe në Luginë të Preshevës, e në gjithë vendet ku flitet shqip ia dha këto vepra letrare: “Jeta ka një kahje” - poezi, “Rruga pa adresë” - roman, “Shtigjeve të natës” - roman, “Monolog mërgimtar” - poezi, “Në mes dy shekujve” - roman, “Fjala ime ka plagë” - poezi, “Me luginasit e mi në Kanadanë e largët” - monografi, “Gurët e kurorës” - bibliografi e diasporës shqiptare të Kanadasë. Duke jetuar me realitetin, bashkëkohor dhe i rritur e lindur në fashtin e tij Samolicë Komuna e Bujanocit, e cila është vendlindja e tij, duke jetuar në mërgim tash e sa dekada në shpirtin e tij, është rrënjësuar thellë dashuria për vendlindjen e tij.

Në vëllimet poetike që shkruajti dhe akoma vazhdon të shkruaj, kryekëput janë të lidhura ngushtë me vendlindjen e tij, ku nga Kanadaja e largët, shpirti i tij nuk e harron aspak vendlindjen në të cilën, u rrit dhe u edukua. Ja si e përshkruan ai Samolicën, vendlindjen e tij me mall e përkushtin që të kujton rilindasin Filip Shiroka me poezinë “Shko dallëndyshe”, por që Mustafa në stilin e tij brilant me poezinë “Nëse shkoni në Samolicë” e cila është kurorë e shpirtit të tij:

*Nëse doni të provoni një tjetër pranverë dhe det
Shkoni në Samolicë, në lulishten e zemrës me vezullime.
E prekni një qiell me ca zogj të bukur, të shpejtë
E merrni ca aroma që sikur dalin prej magjie.¹*

Në këtë varg shohim, se malli i tij për vendlindjen është një magji që e përcjell hap pas hapi. Në stilin e Shirokës ai në zëthirrjen e tij, na jep një mesazh se sado i vendosur në mërgim Samolica mbetet dashnorja, që s’shkëputet asnjëherë. Kurbeti është për të një plagë e rëndë që sjell, dhimbje duke kujtuar lagjet e fshatit të tij të lindjes që janë oqean shpirti dhe duke e përfunduar:

*Diku në Lagjen e Poshtme udhëve ju pret ajo zonjë me hire
Që i tregon jetës se zjarri duhet të jetë i ndezur²*

Në stilin poetik Mustafa u tregua esnaf i vërtetë, sepse poezia ekziston për shpirtin dhe ky shpirt akoma vazhdon të jetoj gjatë në zemrën e tij, duke i bërë lexuesit për vete qysh në lexim të parë. Si shkrimtar i dorës së parë ai asnjëherë nuk iu shkëput dhe nuk e ka ndër mend t’i shkëputet letërsisë sepse atë nuk e lë dashuria dhe nëdrgegja, që ka për të. Mjeshtria e tij e rrallë, për të krijuar romane brilante, atë nuk e ndali asnjëherë, saqë si i ri u ballafaqua me krajata që prej viteve 80-ta, ai nuk u ndal së punuari deri sa fitoi epitetin shkrimtar.

Romanet e tij, lexohen me një frymë jashtzakonisht të lehtë sepse që në fillim ato janë një testament sesi duhet t’i qasemi letërsisë kur ajo na bën për vete qysh në leximin e parë. Mustafa posa filloi studimet për gjuhë dhe letërsi shqipe në Universitetin e Prishtinës, dhe kur atë e mbaroi me sukses të shkëlqyer, udhën për ku do ta shpinte jeta dhe sukseset tanimë po trokisnin në shpirtin dhe ndërgjegjen e tij. Ai filloi që në romanet e tij, ta solidarizoj veten me një letërsi që do të sjellte të papritura, duke u bërë testament për kohën. Jo më kot edhe shkrimtari i madh Hose Luis Borhesi tha se: “Në letërsi nuk tregohet e vërteteta e fakteve, por e vërteteta e ëndrrave” dhe pikërisht cilat ishin ëndrrat e tij, në romanet që ai shkroi kryekëput me motive të vendlindjes, por edhe të kurbetit që nga Kanadaja e largët, sepse gjithmonë mendja e tij ishte dhe mbetet në Samolicën që ai se haron kurrë.

Karrierën në prozë (roman) Mustafa e filloi me romanin “Rruga pa Adresë”, roman i cili u prit me mjaft entuziazëm nga lexuesi. Motivin që ai e sjell në këtë roman, në të cilën spikasin personazhe që nga shpirti i tyre buron imazhi i të qenurit atdhetar, por edhe njeri mbi të gjitha. Personazhi kryesor i romanit është Tafa, një intelektual modern i cili do të sfidohet nga rrethanat e kohës, vetëmse dëshiron që atdheun dhe dinjitetin e tij, nuk e leojn ta nëpërkëmb askush. Ai e fillon bisedën në roman me protagonistin e romanit xha Rizait që fillon të evokoj, kujtime nga të parët e tyre, dhe gjenezën e truallit ku ai ka jetuar dhe vepruar.

Është tejet interesante biseda e Tafës me xha Rizën, kur rrëfimi i tij, kur tregon për peripecitë që ka vuajtur populli shqiptar ndër shekuj, Tafa si një intelektual i dorës së parë arrinë të mallëngjehet kur dëgjon sesi në formë cicerroni ai flet për të parët që kanë jetuar, por që shumica janë shpërngulur nga aty dhe kanë emigruar në vendet e ndryshme të botës, duke iu drejtuar kështu: “Meqë po mësoni në shkollë dhe po luftoni për dije dhe ide të mira, dëshiroj t’iu përshëndes edhe njëherë dhe t’iu çmoj shumë! Diturinë e çmoj sepse ju jeni e ardhmja e

¹Mustafë Ismaili, Enciklopedia e Samolicës, Shkrola, Prishtinë, 2023, fq.15.

²Po aty, fq.15.

këtij vendi, pra mësoni ditë e natë që të bëheni të aftë për vete, për familjet e juaja dhe për këtë popull, dhe mos harroni se njerëzit e aftë dhe të ditur, kurrë nuk i nënshtrohen tjetrit dhe nuk bëhen kurrë shërbëtorë të të huajit”³

Biseda e plakut Riza të kujton njerëzit e ndershëm e burra të fortë që në stilin këshilluesit Tafën do ta bëjnë t’i shkëlqejnë sytë e të mallëngjehet, sepse rrugën që ai e kishte nisur për tu shkolluar atij ia hapi zemrën si flakadanë qëndrese, se arsimi i brezave të rinjë mbetet gjithmonë testament i çdo njeriu, që dëshiron të shkollohet dhe pastaj të jep kontributin e tij, ashtu siç e don rendi e tradita. Duke e vazhduar shkollimin, Tafa do të arrijë të diplomoj dhe gjithë munda dhe përkushtimi i tij për të kontribuar për vendlindjen e tij si një mësues i ardhshëm, atë valët e jetës do ta shpiejnë në drejtime tjera kur do të punësohet në një shkollë, por do të ishte tepër e shkurtër për të, sepse kur sistemi jugosllav do të filloj të shpërbëhet, ai pas gjithë krajetave që do të pësoj do të detyrohet të largohet nga vendi i tij, nga Fushë Kosova njëherit drejt Europës, por edhe aty nuk do të gjeje prehje, dhe destinacioni i tij i fundit do të jetë Kanada, ku për të u bë streha e fundit ku ai do të jetoj e punoj, deri sa një ditë ai do të kthehet pikërisht aty ku e la, ja se si bisedon ai me vetveten në formë monologu duke ia parashtruar një pyetje vetes duke udhëtuar me aeroplan për në Toronto të Kanadasë “*A thua kjo rrugë a ka kthim mbrapa*”.⁴

Po realisht do të kishte sepse ai po udhëtonte, larg por dashurinë për atdheun e tij, nuk e mposhte asnjë padrejtësi. Romani në përgjithësi është një evokim, kur ishte në një kohë e pakohë, dhe përpara shfaqeshin sfida që realisht duhej ballafaqohet me to. I së njëjtës motiv është edhe romani tjetër “*Në mes dy shekujve*” por me personazhe e ngjarje të tjera që e karakterizon frymën e këtij romani me personazhin *Fati* i cili ndodhet para sfidave të mëdha, se si do ta ndërtoj të ardhmen e tij, por edhe të popullit shqiptar. Shkollimi kaqerë ka qenë dhe mbetet, dëshira e flaktë e çdo njeriu që në të ardhmen të kontriboj në një shoqëri të caktuar, dhe Mustafa romanin e dytë të tij e fillon me një dhembje që për të është krenare, sepse nga Kanada nuk ia heq mallin e vendlindjes dhe që si shkoqitet asnjëherë prandaj ai e fillon kështu romanin: “*Nuk ka më skllavëri se të jetosh jashta vendlindjes. Aty është gjaku dhe shpirti im. Këtu as dielli nuk më ngroh si në vendin tim*”, që ma kujton Fan S. Nolin i cili si i mërguar nga Shqipëria në SHBA, shkruante se si pjatallarës mikut të tij Thanas Tashko se: “*këtu mu nxi dynjaja, s’qenka botë e re këtu po botë e fëlliqurë*”⁵

Diku në një fshat Mustafa, struket për të shkruar të gjitha ndjenjat e tij prej mërgimtari në të cilën spikasin edhe dozat emocionale, kur ai nëpërmjet personazhit dhe intelektualit Fatit, do t’i rezistoj kohës. Viti 1978, për të do të jetë sfida e parë ku një intelektual si ai do t’i qaset seriozisht sistemit të shkollimit, ku nëpërmjet saj ai dëshironte të arrinte majen e suksesit për ku edhe ishte nisur. Edhe pse në kushte jo të mira, në vendin ku ishte duke banuar ai nuk u mposht nga kjo krahurë sepse idealin që nesër të shkollohej ishte më i madh. Është edhe tepër e dhimbshme sepse një ditë rastësisht, do të bie zilja e telefonit, kur do të përjetoj krajetën më të madhe, kur do t’i vdes nëna për të cilën ai asnjëherë nuk e ndau dashurinë e madhe që e kishte për të.

Lamtumira që do t’i kushtoj nënës, është tejet e dhimbshme “*lamtumirë moj e mira nëna ime, pa e parë pranverën e 43-të! Sa qenka e vështirë t’i thuash përgjithmonë nënës lamtumirë*”.⁶ Është tepër interesante se Fatin valët e jetës do ta shpiejnë aty ku ai se pret, sepse jeta është mjegull, nuk e dinë se ku të shpie, por atë do ta shpiejnë në Zvicërr për të punuar dhe për të mbijetuar. As këtu nuk e pret fati ashtu si duhet, sepse do të detyrohet të kthehet prapë sepse do të vije thirrja për shërbim ushtarak, dhe kështu ai do ta kryej, por pas shumë vështirësive atje do të kthehet dhe kështu do të fillon punën si intelektual që ia kishte kushtuar gjithë jetën.

³ Mustafë Ismaili, *Rruga pa Adresë*, Meshari, Prishtinë, 2020, fq.22.

⁴ Po aty, fq. 260.

⁵ Historia e letërsisë shqiptare, Rilindja, Prishtinë, 1989, fq. 486.

⁶ Mustafë Ismaili, *Në mes dy shekujve*, Atunis, 2017, fq. 34.

Romani është i një karakteri emocional, ku Mustafa tregohet mjshtër në ndërtimin e tij sepse nëpërmjet personazhit të Fatit, ai simbolizon njerzillëkun, dashurinë për vendin, intelektualin që ballafaqohet saherë kur atij i hyn në hak, vetëmse mendon e vepron drejt. Me dy romanet e tij, që kur i lexon të bëjnë për vete lexuesin, Mustafa tregoi se sa e rëndësishme është karakteri njerëzor sidomos në kur jeton në një ambient që s'përshtatet me kohën, aq më pak kur shkrimtari jeton në kthetrat e papritura të kohës.

Pas një pune të gjatë krijuese, Mustafa nuk u ndal së punuari dhe vepruari në të mirë të vendit, e aq më pak kur pas një konglomeratë veprash ai solli para lexuesit shqiptar edhe vepra të tjera si *"Enciklopedia e Samolicës"*, që konsiderohet vepra e tij e cila shpërfaqë gjithë atdhedashurinë e tij për vendlindjen. Mustafa me monografinë e tij për vendlindjen më kujton romanin *"Dasma"* të Ismail Kadaresë, ku në një intervistë të tij, për këtë roman do të shprehej se: *"kur botova romanin Dasma, në fillim turbull por me kalimin e kohës e pashë se ky roman po më kthente në jetë, dhe ishte fillimi i karrierës sime"*.

Dhe jo rastësisht, ky libër është një kthesë e madhe ku me përmbajtje monografie ai ka arritur ta popullarizoj vendlindjen duke dhënë një përshkrim mbresëlënës, për gjeneratat që do vinë e cila mongarfi përbën një mozaik të rëndësishëm për kohën. Dhe realisht Mustafa eci me kohë, sepse koha ia tregoi atij se rruga e shkrimtarit përherë është e hapur për të sjellë dëshirë të mëdha për secilën jetë. Në këtë vepër Mustafa, përveç që u mor me një sërë personalitete nga fusha të ndryshme ai i quajti ata heronj sepse vërtetë ishin, ku nëpërmjet këtyre personazheve ai i glorifikoi në një masë të madhe saqë për të janë lavdia e përjetshme.

Enciklopedia për vendlindjen e tij, mbeti kryevepër e tij e jetësore sepse të shkruash sot për atdheun ku ke lindur dhe je rritur, dëshmon qartë dashurinë e pakushtëzuar që nga Kanadaja e largët ai e shkriu tërë elanin e tij shpërtëror duke shkruar një testament, që do jetoj edhe shumë gjatë në memorien e tyre. Ajo në përmbajtjen e saj ka shkrime të larmishme, duke filluar nga personalitete të shquara të arsimit, përshkrimi gjeografik i vendlindjes së tij, bashkjetesa, traditat e dasmave, një shkrim në formë elegjie për nënën e tij tashmë të ndjerë që autori na servon neve, sesi ai e përjetoi si i ri vdekjen e saj dhe na jep një mesazh që t'i duam nënat tona dhe t'i ruajmë si sytë e ballit.

Shikuar në shumë këndvështrime, krijimtaria letrare e Mustafë Ismailit ia rriti namin letërsisë shqipe në Luginë të Preshevës, duke treguar një maturi të pasqyruar dhe duke u rrëdhitur në mesin e shumë shkrimtarëve që atdheun e tyre, e dëshën, vazhdojnë ta duan dhe do ta duan përjetësisht. Ai hyri në letërsinë shqipe në mënyrë të jashtëzakonshme, ku para vetes shtroi një temë në stilin e rilindasit, duke na treguar se atdheu është buka jonë e përditshme dhe me të ne do t'i ushqejmë ndjenjat dhe dëshirat, që atë ta shohim të lulëzuar e qytetëruar përjetë.

Ai u nderua nga gjithë paria shqiptare, që jeton në diasporë e në trojet shqiptare si njeri me vlera që do të gëzoj respekt të madh, për punën e madhe krijuese si poet i shkrimtar nga Lugina e Preshevës, duke e ngritur vendin e tij në maja të rëndësishme që vetëm historia dhe ne që jemi gjallë do ta çmojmë Mustafën si shkrimtar, poet, por mbi të gjitha edhe burrë i denjë që solli freski shpirtëror në mesin e luginasve dhe mërgatës shqiptare në Kanada e gjithkund në botë. Letërsia shqipe në Luginë të Preshevës, me shkrimet letrare të Mustafë Ismailit e rriti dozën e dashurisë së pakompromisë që ai ia kishte kushtuar gjithë qeninen e tij shpirtërore në të mirë të vendit të tij.

Për punën e tij të palodhur, ai u nderua me një sërë çmimesh letrare e patriotike për gjithë krijimtarinë e tij, që në të shumtën e rasteve u bë lajtmotivi kryesor i ngjarjeve jetike që ai i përshkroi në të mirë të vendit por edhe mbarë luginasve kudo që shkoi e punoi. Emri i Mustafë Ismailit tashmë është gdhendur me germa të arta, sepse ai tashmë qëndron në pantetonin e përjetësisë duke e jetuar përditshmërinë kolektive si pjesë e identitetit tonë të përditshëm, me shpresën se nesër përveç Kanadasë, vend të merituar do t'i bëjë edhe Lugina e Preshevës, si bir i këtij vendi që e dëshoi dhe vazhdon ta don, deri sa kjo tok arbërore bijtë e saj t'i bëjë vend nderi deri sa të kenë frymë e jetë.

Referencat

- [1]. Ismaili, Mustafë, 2020. *Rruga pa Adresë*, Meshari, Prishtinë.
- [2]. Ismaili, Mustafë, 2017. *Në mes dy shekujve*, Atunis, Prishtinë.
- [3]. Ismaili, Mustafë, 2023. *Enciklopedia e Samolicës*. Shkrola, Prishtinë.
- [4]. Ismaili, Mustafë, 2011. *Jeta ka një kahe-poezi*, Prishtinë.
- [5]. Ismaili, Mustafë, 2016. *Monolog mërgimtari*, Prishtinë.
- [6]. Ismaili, Mustafë, 2014. *Shtigjeve të natës*, Prishtinë.
- [7]. Ismaili, Mustafë, 2018. *Me luginasit e mi në Kanadanë e largët*, Prishtinë.
- [8]. Ismaili, Mustafë, 2019. *Gurët e kurorës*, Tiranë.